„Csak nők és gyerekek maradtak itt,

Helyszíni riport Kárpátaljáról

Beregszászon csak a szegényes piacon van élet, amúgy üresek az utak. Szinte kizárólag nőkkel és gyerekekkel találkozunk. A félelem tapintható, nyilatkozni csak kevesen mernek névvel, arccal. Az emberek fele beszél magyarul, de tartanak minden idegentől. Nem tudják, mit hoz a holnap.

FOTÓ: RIPOST

Félnek az oroszoktól, az ukrán hatóságoktól, a felfegyverzett bűnözőktől és a jövőtől

Kárpátalján jószerével csak asszonyok és gyerekek maradtak, a férfiak vagy elmenekültek a háború és a behívó elől, vagy már a fronton vannak. Minden második ember magyarul beszél Beregszászon, így nem nehéz megszólítani őket, de a kamera láttán hátrahőkölnek, nevüket nem szívesen árulják el.

– Háború van, mindenkit elvihetnek – csóválja fejkendős fejét **Magda.** – Ott a rendőrőrs szemben és a haditörvények hazaárulásnak minősítik, ha valaki külföldieknek mond el „titkokat", 15 év börtönt is kaphatunk! És hát ki tudja, mit tartanak titoknak, kire sütik rá a hazaáruló bélyeget? – tiltakozik a fotózás ellen.

FOTÓ: RIPOST

Magda tart a haditörvényektől

MINDENKINÉL LAKIK EGY UKRÁN CSALÁD

Többen is említik, hogy a háború kezdete óta mintegy harmadával nőtt Kárpátalja lakossága: több mint 300 ezer ember menekült ide Ukrajna keleti részéből. Nincs olyan, aki ne fogadott volna be akár egész családokat.

– Nálunk is laknak. Helyünk van, mert a mi fiaink meg átmentek magyarba, nehogy besorozzák őket katonának – árulja el **Ilonka,** aki a háztájiban megtermelt zöldségét árusítja az utcán. Szomszédasszonya, **Rózsa** is egyedül maradt, az ő gyerekei is itthagyták Kárpátalját.

FOTÓ: RIPOST

Ilonka és Rózsa fiai már Magyarországon vannak, biztonságban

– Minket mindig elnyomtak, mindegy, ki ül a fejünk fölött – panaszkodik a sokat megélt **Marika,** emlékezve, hogy a szovjet érában se volt sokkal jobb itt magyarnak lenni. Az orosz háború kitörése óta viszont egyértelműen romlott a helyzet. Többen kapnak reggelente „Ukrajna az ukránoké, halál a magyarokra!" szövegű sms-eket.

– A legnagyobb baj az, hogy már a háború előtt is rengeteg fegyver volt magánkézben, most pedig számolatlanul osztották ki a géppisztolyokat a frissiben alakult véderőknek. Köztük nem egy olyan bűnöző van, akit a háború miatt engedtek ki a börtönből – állítja a boltjában magyar rádióadást hallgató **Éva,** aki attól tart, hogy ha elvesztik a háborút, bűnbakokat fognak keresni.

– Az ukrán média folyamatosan azt sulykolja, hogy az oroszok után a magyarok a kettes számú közellenség. Érthető a félelem – teszi hozzá.

ELLENZIK A NYUGATI FEGYVERSZÁLLÍTÁST

– A nyugatról érkező fegyverek csak tovább mélyítik a konfliktust és kitolják a háború végét – figyelmeztet a vastag keretű szemüveget és fehér köpenyt viselő **Erzsébet,** aki szerint az emberek duplán megszenvednek: a szétszakított családok itt maradó nőtagjai az emelkedő árak és a csökkenő munkale-

Ferenc és családja jobban tart a gazdasági összeomlástól, mint a behívótól

nincs munka, minden drágul”

Beregszász főtere szinte üres, csak néhány asszony és gyerek sétál, férfiaknak nyoma sincs

FOTÓ: RIPOST

A kárpátaljaiak szerint a hadüzenet nélküli háború nem most kezdődött, hanem már 2014-ben. A nemrégiben önmagát függetlennek nyilvánító Donyeck és Luhanszk már azóta hadakozik az ukránokkal. Beregszász főterén emlékművet emeltek az azóta tartó háború helyi áldozatainak

FOTÓ: RIPOST

„Megvédjük a sajátunkat” – hirdeti az ukrán propagandaplakát

FOTÓ: RIPOST

A ruházati boltban kevés a vásárló, inkább csak nézelődnek

FOTÓ: RIPOST

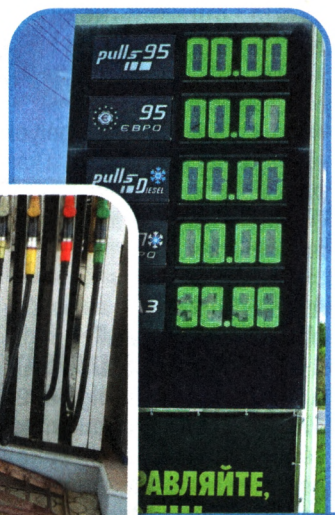
hetőségek miatt is megsínylik az egyre romló helyzetet.

– Már minden másfélszer annyiba kerül, mint azelőtt. Nekem csak minden második nap van munkám, így a fizetésemnek is a felét kapom. Ezt beleszámítva számunkra 150 százalékos az infláció – mondja a családjával piacozó **Ferenc,** az egyetlen katonakorú férfi, akivel találkozunk. Ő jobban fél a gazdasági összeomlástól, mint a behívótól. A boltokban arra panaszkodnak, hogy alig van vevő a magas árak miatt.

– Az itt maradt férfiak nem járnak vásárolni, mert rejtőzködnek, nehogy őket is elvigyék a frontra. A menekülteknek meg nincs miből, ők csak a legszükségesebbekre költenek – világosít fel a ruhaüzlet pultja mögött álló **Júlia.**

NEM LEHET MÁR BENZINHEZ JUTNI

A drágaság mellett áruhiány is sújtja a Kárpátalján élőket. A kutakon minden üzemanyagfajta ára ki van nullázva, pedig nemrégen még a határ túloldalán élők rendre átjártak feltankolni az autójukat a jóval olcsóbb itteni üzemanyaggal. A töltőállomásokon rámpa segíti a feltolatást, hogy a benzintankot csurig lehessen tölteni. De amióta az oroszok szétlőtték az ukrajnai olajtárolókat és feldolgozókat, a benzin hiánycikk.

FOTÓ: RIPOST

A kárpátaljai benzinkutak már üresek, árválkodik a rámpa

FOTÓ: RIPOST

A helyi egyházak és a segélyszervezetek közös összefogással gondoskodnak a rászorulókról, függetlenül attól, milyen nemzetiségűek. Jól példázza ezt, hogy a Máltai Szeretetszolgálattal a református házi pékségébe visszük a Magyarországról hozott élesztőt, amiből naponta több mint félezer cipót készítenek.

– Sokan azt tartják itt a magyarokról, hogy emberevők. De hát látszik, hogy mi is csak kenyéren élünk – üti el egy viccel a helyzet komolyságát **Móricz József** pék, aki az 1998-as nagy árvíz ideje óta dolgozik itt azon, hogy mindenkihez eljusson az élelem. Ők voltak akkor az elsők, akik tudtak kenyeret adni az embereknek, méghozzá ingyen.

– A szociális konyhánk már több mint 20 éve működik, és nem teszünk különbséget, hogy ukrán vagy magyar iskola vagy óvoda, mindenkinek egyformán próbálunk segíteni. Hála Istennek, Magyarországról folyamatosan érkeznek a segélyek – teszi hozzá **Nagy Béla,** a kárpátaljai református egyház főgondnoka, ami itt a világi vezető megnevezése.

Móricz József pék süti a kenyereket a református házipékségében
FOTÓ: RIPOST

Nagy Béla, a református vezetője mindenkinek egyformán próbál segíteni
FOTÓ: RIPOST

Segélykártya szolgálja, hogy minden rászorulóhoz eljusson a támogatás
FOTÓ: RIPOST

A máltaiakhoz érkező élesztőből sütnek a református
FOTÓ: RIPOST

Schumicky Mária saját munkáját adta fel, hogy Kárpátalján segédkezzen a máltaiaknak
FOTÓ: RIPOST

A MÁLTAIAK MEGAKADÁLYOZZÁK A SEGÉLYEK DÉZSMÁLÁSÁT

A Máltai Szeretetszolgálat 28 éve van jelen Kárpátalján, tevékenységük a gyermekek pszichikai fejlesztésétől a fizikai rehabilitációig terjed, de ezt mind felülírta a háború. Most a menekültek ellátását próbálják biztosítani, különös tekintettel arra, hogy másutt a segélyek sokszor eltűnnek kézen-közön, hogy aztán a feketepiacon bukkanjanak fel újra.

– Mi attól a pillanattól kezdve, hogy valaki felajánlja a támogatását, egészen addig, hogy hova megy, végig nyomon követjük a segélycsomagok útját, hogy ne történhessen visszaélés – hangsúlyozza **Makók János,** a máltaiak Beregszász járási vezetője. A beregszászi önkormányzattal közösen segélykártyát hoztak forgalomba, ezzel ellenőrizhető, hogy senki ne vehessen fel egyidejűleg több segélyszervezettől is támogatást.

Az ingyenes ellátással az a céljuk, hogy az itt élőket helyben tartsák, vagyis minél kevesebben kényszerüljenek arra, hogy külföldön próbáljanak szerencsét. Az is alapelv, hogy kiegyenlített legyen az ellátás, vagyis az anyagi körülményeitől függetlenül mindenki megkaphassa, mert a jelenlegi háborús helyzetben mindenki rászorulhat.

Makók János egy személyben máltaiként és magyarként is segít
FOTÓ: RIPOST

– Attól, hogy valaki vagyonosabb, ugyanúgy kiszolgáltatott helyzetbe kerül, amikor el kell hagynia az otthonát – mutat rá **Schumicky Mária,** a máltaiak programkoordinátora.

A HUNGARY HELPS AD EBÉDET AZ UKRÁN MENEKÜLTEKNEK

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet már az orosz–ukrán konfliktus 2014-es kezdete óta segíti a menekülteket, nincs olyan térség Kárpátalján, ahol ne lennének szálláshelyeik. A rakétatalálatot szenvedett Volócra azonnal segélyszállítmányt indítottak, amelyet a szervezet kárpátaljai vezetője is elkísért.

– Nálunk kevesen rohannak azonnal a pincébe, ha van egy légiriadó, de ez a támadás intő jel – emeli ki **Gerevich János,** hozzátéve, hogy az oroszok

Helyszíni riport Kárpátaljáról

Amerikai és új-zélandi önkéntesek is részt vesznek a segélycsomagok célba juttatásában Kárpátalján

Lokita István gáti elöljáró a helyi gimnáziumban kialakított menekültszállást mutatja

FOTÓ: RIPOST

Bakos Erika magyartanár 12 órás műszakokban segít az iskolájába beszállásolt ukrán menekülteknek

FOTÓ: RIPOST

Dr. Körözsi Barbara kutyás terápiával igyekszik feledtetni a gyerekek traumáit

FOTÓ: RIPOST

FOTÓ: RIPOST

nyíltan megmondták: célpontnak tekintik az Ukrajnába érkező fegyvereket. Nem érdekük tehát, hogy itt folyjanak a szállítások, hisz a legutóbbi időkig Kárpátalja a béke szigete volt, ahol a menekültek is biztonságban érezhették magukat.

Merthogy a menekültek rendületlenül érkeznek. <u>Tele vannak már velük az itteni szükséglakások, az óvodák és iskolák, ahol emiatt szünetel a tanítás.</u> A gáti középiskolában félszázan vannak, számukra a reggelit és a vacsorát helyben készítik, az ebédet pedig a Hungary Helps program keretében kapják.

– Legtöbbjüknek nincs már meg az otthona, a házukat lebombázták, nincs hová visszatérjenek – fejti ki **Lokita István,** a község elöljárója.

– Először csak a kollégiumról volt szó, de aztán a menekültek belakták az egész iskolát – festi le a helyzetet **Szabó Árpád,** a beregszászi Bethlen Gábor Líceum igazgatója, hozzátéve, hogy mindez a tanároknak is dupla műszakot jelent, hiszen mindegyikük be van osztva a menekültek mellé, akiknek éjjel-nappal kell segítség, és ez alól a szombat-vasárnap sem kivétel.

– Ahogy a járványhelyzet elmúltával visszatértünk a jelenléti oktatásra, három napot tanultunk, és a negyediken kitört a háború – idézi fel **Bakos Erika,** a gáti Kovács Vilmos Líceum magyarnyelv- és irodalomtanára, aki reggel 7-től este 7-ig ügyel, azután jön csak a váltás.

Dr. Körözsi Barbara éppen kutyás foglalkozást tart a piciknek, amikor odaérünk.

– Eljövünk ide a traumatizált gyerekekhez. Ez a foglalkozás először arról szól, hogy kiszabadítsa őket a hétköznapokból, de később a velük történtek érzelmi feldolgozásához is segítség lehet – magyarázza a Budapestről 15 éve Kárpátaljára települt orvos.

Gerevich János folyamatosan figyeli a frontvonalak alakulását, hogy merre tudják célba juttatni a segélyt

Szabó Árpád líceumigazgató a tanárok dupla terheléséről beszél

FOTÓ: RIPOST

Helyszíni riport Kárpátaljáról

FOTÓ: RIPOST

A menekültcsaládoknak nemcsak hálóhelyet, hanem játszószobát is kialakítottak az iskolában

FOTÓ: RIPOST

Az arcfestést kérő gyerekek az ukrán címert pingáltatták magukra

FOTÓ: RIPOST

FOTÓ: RIPOST

Viktorija férjét három gyermekük mellől vitték el a frontra

BESOROZTÁK A HÁROMGYERMEKES APÁT IS

A menekültek mind borzalmakról számolnak be.

– Amikor az oroszok elfoglalták Szumot, a férjemmel és a gyerekekkel rögtön elindultunk onnan. Megérkeztünk ide menekültként, és a férjemet rögtön elvitték katonának. Az első sorba küldték a frontra, szembe a tankokkal és rakétákkal, egy szál fegyverrel, aminek a kezelését is menet közben, a buszon kellett megtanulnia. Nem csoda, hogy sokan meghaltak közülük. Ő még él, naponta beszélünk telefonon. Bírósághoz fordultam, mert az ukrán kormány minden törvényt megszegett, amikor besorozta, három kiskorú gyermekkel nem lett volna joguk ehhez. A nyolchónapos kisbabánk két napig nem evett és nem mosolygott, miután elvitték az apukáját – mondja könnybe lábadó szemmel Viktorija.

HA ELPUSZTULT AZ OTTHONUK, AKKOR IS HAZAMENNEK

Két Donyec-medencéből érkezett nő pedig azt meséli, hogyan menekültek Szlavjanszkból és a szomszédos Kramatorszkból, miután betörtek az orosz csapatok.

– Szörnyű volt! Mindenfelé halottak, gyerekek is, rengetegen – idézi fel **Nelina,** aki még most sem tudta feldolgozni a látottakat.

– De ahol az otthon, ott a lélek, tartja a mondás – teszi hozzá barátnője, **Zoja,** aki azt mondja: amint megszűnnek a harcok, hazamennek, függetlenül attól, ukrán vagy orosz kéz alatt lesz-e a városuk.

Abban is egyetértenek, hogy a győzelem napját, május 9-ét ünnepnapnak tartják, hiszen mindkettőjük édesapja egészen Berlinig elment a második világháborúban, hogy legyőzzék a náci Németországot. Ez a nap piros betűs ünnep az orosz és az ukrán naptárban, de idén **Zelenszkij** ukrán elnök munkanappá minősítette.

Több kárpátaljai is beszámol arról, hogy a győzelem napjának előestéjén adták le az ukrán tévében azt a dokumentumfilmet, amely most először nem hős felszabadítóként mutatta be a világháborúban győzedelmeskedő szovjet katonákat, hanem arról is beszámolt, hogy az egykori szocialista blokk országait megszállták és atrocitásokat is elkövettek. Arról azonban még ebben sem esett szó, nehezményezik, hogy Kárpátalja a történelem folyamán soha nem tartozott Ukrajnához, csak 1991 óta az ország része.

FOTÓ: RIPOST

Nelina és Zoja az elfoglalt Donyec-medencéből menekült el. Mindenképpen vissza akarnak menni